

งานบริการตรวจศพทางพยาธิวิทยา

การชันสูตรศพเพื่อการศึกษาทางพยาธิวิทยา

การชันสูตรศพเพื่อการศึกษาทางพยาธิวิทยาโดยการผ่าตรวจศพ (Autopsy) หมายถึงการตรวจศพผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาและเสียชีวิตในโรงพยาบาลเชิงรายนะประชาชนุเคราะห์เพื่อตรวจหาสาเหตุการตาย เพื่อยืนยันโรคที่สงสัย ตรวจสอบความรุนแรงของโรคที่สงสัย รวมถึงตรวจหาภาวะแทรกซ้อนต่างๆการผ่าชันสูตรจะทำโดยพยาธิแพทย์ กลุ่มงานพยาธิวิทยาภาควิภาคโรงพยาบาลเชิงรายนะประชาชนุเคราะห์

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. การขออนุญาตตรวจศพ ให้แพทย์ผู้ดูแลรักษาผู้ป่วยขออนุญาตจากญาติผู้ป่วยให้ทำการผ่าศพ ซึ่งต้องเป็นทายาทตามกฎหมาย เรียงลำดับ ดังนี้

- 1.1. คู่สมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย
- 1.2. บุตร ธิดาที่บรรลุนิติภาวะ
- 1.3. บิดา มารดา (อันดับ 1 กรณีที่ผู้ตายยังไม่บรรลุนิติภาวะ)
- 1.4. พี่ น้องร่วมบิดา มารดาเดียวกันที่บรรลุนิติภาวะ
- 1.5. พี่ น้องร่วมบิดา หรือมารดาเดียวกันที่บรรลุนิติภาวะ
- 1.6. ปู่ ย่า ตา ยาย
- 1.7. ลุง ป้า น้า อา

ถ้าไม่มีผู้มีสิทธิดังกล่าวอนุญาตให้ชันสูตรศพ จะทำการผ่าศพไม่ได้หนึ่งผู้ดูแลผู้ป่วยการะนายจ้าง หรือผู้อำนวยการโรงพยาบาล ไม่จัดเป็นทายาทตามกฎหมาย

2. เมื่อญาติได้อนุญาตให้ทำการชันสูตรศพ ให้ลงนามในใบยินยอมให้ทำการชันสูตรศพเพื่อการศึกษาทางพยาธิวิทยา (Autopsy consent form) ตามที่กำหนด และให้แพทย์เจ้าของไข้หรือแพทย์ผู้รักษากรอกใบขอให้ทำการผ่าชันสูตรศพเพื่อการศึกษาทางพยาธิวิทยา (Autopsy request form)ซึ่งประกอบด้วยประวัติ การตรวจร่างกาย การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การรักษาที่ได้รับ การดำเนินของโรค การวินิจฉัยโรค ตลอดจนประเด็นที่ต้องการให้พยาธิแพทย์ตรวจเป็นพิเศษในขณะทำการผ่าศพ ข้อมูลทางคลินิกที่ครบถ้วนจะช่วยให้การผ่าชันสูตรศพเป็นไปได้ด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง

3. แพทย์ผู้ขอทำการตรวจศพ ต้องอธิบายให้ญาติเข้าใจขั้นตอนและวิธีการการผ่าศพอย่างชัดเจน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1. การขออนุญาตให้ทำการชันสูตร

3.2. แพทย์ผู้ขอจะต้องอธิบายลักษณะของบาดแผลที่เกิดจากการผ่าศพรวมถึงข้อมูลเรื่องการที่ญาติจะไม่ได้รับอวัยวะภายในของผู้ป่วยคืน

3.2.1. บริเวณศีรษะและอวัยวะภายใน จะเปิดบาดแผลโดยใช้มีดผ่าตัดบริเวณกลางศีรษะส่วนบน เป็นแนวยาวระหว่างเหนือใบหูทั้งสองข้าง

3.2.2. บริเวณช่องอกและช่องท้องและอวัยวะภายใน จะใช้มีดผ่าตัดเปิดแผลเป็นแนวรูปตัว T หรือตัว Y โดยหางตัว T หรือตัว Y เกิดที่กึ่งกลางลำตัวจากคอส่วนล่างถึงกระดูกไหหลามร่วมกับแผลในแนวขวางระหว่างหัวไหล่สองข้างใต้กระดูกไหปลาร้า

3.3. วันและเวลาของการขอชันสูตรศพ: วันจันทร์-ศุกร์ 8.30 - 16.00 น. เว้นวันหยุดราชการ

4. ส่งใบยินยอมให้ทำการชันสูตรศพเพื่อการศึกษาทางพยาธิวิทยา (autopsy consent form) และใบขอให้ทำการผ่าชันสูตรศพเพื่อการศึกษาทางพยาธิวิทยา (autopsy request form) พร้อมเวชระเบียนและรายงานผลการตรวจ anti-HIV (ผลการตรวจไม่เกิน 1 เดือน นับจากวันที่เสียชีวิต) มายังกลุ่มงานพยาธิวิทยาภาควิชา โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ (โทร 1343)

เกณฑ์การปฏิเสธการขอชันสูตรศพเพื่อการศึกษาทางพยาธิวิทยา

1. เป็นศพที่มีการติดเชื้อที่คาดว่าจะป็นอันตรายต่อพยาธิแพทย์และผู้ช่วยผ่าศพ เช่น ผู้ป่วยติดเชื้อ HIV, TB, Prion disease, Ebola, Anthrax เป็นต้น หรือสงสัยว่าการติดเชื้ออย่างรุนแรง แต่ยังไม่มืผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการยืนยัน
2. ศพที่ได้รับสารกัมมันตรังสี หรือสารพิษที่อาจเป็นอันตรายต่อพยาธิแพทย์และผู้ช่วยผ่าศพ
3. เป็นศพที่ตายผิดธรรมชาติ หรือต้องได้รับการตรวจศพทางนิติเวช
4. ญาติต้องรับนำศพไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนาภายในเวลาจำกัด
5. ภาวะอื่น ๆ ตามดุลยพินิจของพยาธิแพทย์เห็นสมควรกำหนดให้เป็นเกณฑ์ปฏิเสธการขอชันสูตรศพเพื่อการศึกษาทางพยาธิวิทยาเป็นราย ๆ ไป

การรายงานผลการชันสูตรศพ

ผลการชันสูตรศพเบื้องต้น (Provisional anatomical diagnosis) จะรายงานได้ภายใน 7 วันทำการหลังผ่าชันสูตร และรายงานผลการชันสูตรศพฉบับสมบูรณ์จะรายงานภายใน 45 วันทำการหลังผ่าชันสูตร